

# Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal  
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

## O Andrićevoj Bosni

Ivan Lovrenović

Tu leže razlozi zbog kojih nije moguće definirati Andrićevu „pripadnost“ po ekskluzivno nacionalnim mjerilima. Iz istih je razloga i etnonacionalne kulture u Bosni, strogo uzevši, nemoguće prikazati ekskluzivno. Način na koji se one prepoznaju kao zasebne, i kako se u isti mah preklapaju, ulaze jedna u drugu i „pozajmljuju“ jedna od druge, opisao sam na drugome mjestu kao identitet duge: mi možemo raspoznati svaku boju u spektru, ali ne možemo odrediti tačnu granicu između boja. Granica kao mjesto istovremenoga razdvajanja i sjedinjavanja, kao nad-identitet!? Da. Andrić je, u stvari, književno preradio tu zašudnu i kompleksnu historijsku i kulturološku stvarnost; preradio ju je umjetnički jedinstveno i maestralno. Tako je Ivo Andrić, njegova književnost – uza sve drugo što jest i čemu „pripada“ – danas zapravo jedino čvrsto i sigurno mjesto kompleksnoga bosanskohercegovačkoga identiteta, mjesto u koje je taj identitet pohranjen i iz kojega je razgovijetno čitljiv. I tu nastaje turobni paradoks: proces stvaranja i divergiranja triju zasebnih i odvojenih nacionalnih kultura u Bosni i Hercegovini – koji bi se lako mogao pokazati nepovratnim – proizvodi kulturnu situaciju u kojoj je takva vrsta identiteta, zapravo, nepoželjna. Rezultat: najbosanskiji pisac, k tomu pisac apsolutne, nulte estetske vrijednosti, u Bosni je danas kod jednih na niskoj, kod drugih na pogrešnoj cijeni.

© 2012 Ivan Lovrenović

[Ivo Andrić, paradoks o šutnji](#)

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.